

MANTAR ŞUBESİ ÇALIŞMALARI

Kuruluşumuzdaki mantar çalışmaları 2003 yılında üretim ve ön araştırmalar kapsamında başlatılmıştır. Mantara olan talebin giderek artması, doğadan bilinçsizce yapılan toplamalar sonucu bazı mantarların yok olma sınırına yaklaşması; mantar çalışmalarının genişletilmesi ve araştırma boyutunun daha ağırlıklı ele alınması gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu nedenle 13.09.2005 tarihi itibarıyla ayrı bir şube olarak "MANTAR ŞUBESİ" oluşturulmuştur. Halen, şubenin faaliyetleri; araştırma, üretim, eğitim ve yayım çalışmaları şeklinde yürütülmektedir.

ARAŞTIRMA ÇALIŞMALARI

Yetiştirme Tekniği

Organik tarım çalışmaları kapsamında "Organik Kayın Mantarı (*Pleurotus* spp.) Yetiştiriciliği" projesi yürütülmüştür.

Söz konusu proje çalışması, yenilebilir mantar türlerinden kültüre alınanlar içerisinde dünyada en fazla üretimi yapılan *Pleurotus* spp. türlerinden *Pleurotus sajor-caju* ve *Pleurotus ostreatus* türlerinin tanıtımının yanı sıra, organik tarım koşullarında en uygun yetiştirme ortamlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Çalışma sonucunda, üreticiye önerilebilecek en uygun yetiştirme ortamı karışımlarının "% 60 buğday samanı + % 40 mısır koçanı" ve "% 95 buğday samanı + % 5 buğday kepeği" olduğu saptanmıştır.

Bu mantar türlerinin üretimleri sonunda arta kalan mantar miselli substrat bazı uzak doğu ülkelerinde büyükbaş hayvan beslenmesinde kullanılmaktadır. Bu bakımdan, söz konusu artık materyalin yem özelliği yönünden analizleri de yapılmıştır. İleriki dönemde konu ile ilgili çalışmalara devam edilecektir.

Genetik Kaynakları

Ülkemiz bilindiği gibi dünyanın başlıca gen merkezlerinin arasında yer almaktadır. Doğa mantarları konusu da ülkemiz genetik kaynakları açısından büyük önem taşımaktadır. Ancak, bir çok doğa mantarı artık ülkemiz doğasında zor bulunur hale gelmiştir. Bunda, yapılan bilinçsiz toplama ve toplatmaların etkisi büyüktür. Yok olma riski altındaki mantarların bir çoğunun üretimi de şimdilik yapılamamaktadır. İleriki yıllarda geliştirilebilecek bazı tekniklerle üretimleri mümkün olabilecektir. Fakat, o zaman da aradığımız türün kendi doğamızda bulunabilmesi belki de mümkün olmayacaktır. Bu bakımdan, doğadaki mantarların muhafazası büyük önem taşımaktadır.

Bu nedenle, uzun vadeli bir proje çalışması olarak; ülkemizde bulunan bir çok doğa mantarının bilinçsiz toplamalar nedeniyle yok olma tehlikesini ortadan kaldırmak amacıyla, "Makromantar Genetik Kaynakları Araştırma Projesi" ülkesel boyutta hazırlanmıştır.

Proje gereği olarak; ülkemiz doğasında bulunan tüm mantarların sporları ve misel kültürleri hazırlanarak özel koşullarda, sıvı azot tankı içerisinde korunacağından mantarların gelecek kuşaklara kaybolmadan aktarılması sağlanmış olacaktır.

Bu amaçla, toplatılarak ihracatı yapılmakta olan ve yok olma riski taşıyan türlerin korunmasına öncelik verilmektedir.

İleriye dönük olarak, ülkemiz doğasındaki her türlü makro mantarın öncelikle yok olmasını önlemek ve muhafaza etmek temel amacımızdır. Daha sonraki aşamada ise, yenebilir durumdaki ve halkımız tarafından tercih edilen, ihraç olanağı olan mantarların kültüre alınarak yaygın bir şekilde üretilmelerini sağlayarak ülke ekonomisine katkıda bulunmak temel hedeflerimiz arasındadır.

ÜRETİM ÇALIŞMALARI

Proje çalışmaları çerçevesinde yapılan mantar üretimlerinde, genellikle *Pleurotus* türlerinden *Pleurotus ostreatus* ve *Pleurotus sajor-caju* türleri ile *Agaricus* türlerinden *Agaricus bisporus* türünün üretimleri yapılmaktadır. İleriki dönemlerde diğer türlere yönelik çalışmalar ve üretimler de yapılacaktır.

EĞİTİM VE YAYIM ÇALIŞMALARI

Çiftçi Broşürleri, Kısa Süreli Kurs ve Eğitimler

Mantar konusunda bilgi almak için gelen üreticilere ve ilgilenen kişilere yardımcı olmak amacıyla, üzerinde çalışılan mantar türlerine ait hazırlanan çiftçi broşürleriyle konunun pratiğe aktarılmasına çalışılmaktadır.

Bu amaçla, "Kültür Mantarı (*Agaricus bisporus*) Yetiştiriciliği" ve "Kayın Mantarı (*Pleurotus* spp.) Yetiştiriciliği" adıyla iki adet çiftçi broşürü yayınlanmıştır.

Çiftçi broşürlerine ek olarak, konu ile ilgilenen kişilere daha yararlı olabilmek amacıyla, kültür mantarı olarak tanınan *Agaricus bisporus* ve kayın mantarı olarak bilinen *Pleurotus* türlerinin üretim teknikleri ile güncel bir konu olan organik mantar yetiştiriciliği konularının anlatıldığı bir kitap da hazırlanmıştır.

Bu arada her yıl Bakanlığımız elemanlarına ve seçilmiş önder üreticilere yönelik olarak programlanan kısa süreli kurs/eğitim programları kapsamında çalışmalarla bilgi aktarma faaliyetleri sürdürölmektedir.

TAYEK (Tarımsal Araştırma Yayım ve Eğitim Koordinasyonu)

Yayım teşkilatının talepleri doğrultusunda her yıl düzenli olarak yapılan TAYEK (Tarımsal Araştırma Yayım ve Eğitim Koordinasyonu) çalışmaları kapsamında katılımcılara mantarcılık konusu ile ilgili olarak bilgiler sunulmaktadır. Bu bağlamda TAYEK (Tarımsal Araştırma Yayım ve Eğitim Koordinasyonu) Bahçe Bitkileri Grubu Bilgi Alışveriş Toplantılarında;

"Kayın Mantarı (*Pleurotus* spp.) Üretim Teknikleri",

"Kültür Mantarı (*Agaricus bisporus*) Üretim Teknikleri ve Organik Mantar Yetiştiriciliği",

"Ülkemiz Doğasında Bulunan ve Ticari Önemi Olan Bazı Makromantar Türleri ve Özellikleri" konuları işlenmiştir.

Diğer Çalışmalar

Mantarın ve üretim yollarının tanıtımı, yayımı ve geliştirilmesi amacıyla bilimsel olarak ülke genelinde düzenlenen yemeklik mantar kongrelerine de katılarak konu ile ilgili çalışmaların takibine çalışılmaktadır.

Bu bağlamda, "Besin Çözeltisinde Geliştirilen Mantar (*Agaricus bisporus*) Miselinin Dane Misel Üretiminde Anakültür Olarak Kullanılması ve Elde Edilen Misellerin Mantarın Verim ve Kalitesine Etkisi Üzerine Bir Araştırma" ve "Bazı Tarımsal Artıkların Yenilebilir Mantarlardan *Pleurotus sajor-caju* Üretiminde Kullanım Olanaklarının Araştırılması" bildirileri de kongrede şube elemanları tarafından sunulmuştur.

Ayrıca, "Organik Kayın Mantarı (*Pleurotus* spp.) Yetiştiriciliği" adı altında yürütülerek sonuçlandırılmış olan proje ile ilgili olarak hazırlanan makale "Bazı Kayın Mantarı (*Pleurotus* spp.) Türlerinin Organik Olarak Üretimi Üzerinde Araştırmalar" adıyla Enstitü'nün yayın organı olan ANADOLU dergisinde yayınlanmıştır.

Gerek üreticilere, gerekse konu ile ilgilenenlere en iyi şekilde yararlı olmak amacıyla, mümkün olduğu ölçüde, gerek ülkesel, gerekse ülkeler arası olarak yapılan çalışmaların yakın takibine özen gösterilmektedir.